

ความตระหนักของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการในการควบคุมความปลอดภัย ของสารสนเทศห้องปฏิบัติการโรงพยาบาล ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อโนทัย พูลสวัสดิ์*

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเพื่อเปรียบเทียบความตระหนักของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการในการควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศของห้องปฏิบัติการ ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลและระดับความรู้ความเข้าใจ ในเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการของโรงพยาบาลในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขจำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์โดย t- test และความแปรปรวนทางเดียว ANOVA

ผลการศึกษาวิจัย พบว่าข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 77.2 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 22.8 อายุการทำงานในห้องปฏิบัติการ ช่วง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.2 ช่วงมากกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.8 ตำแหน่งนักเทคนิคการแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 43.5 ที่ไม่ใช่เทคนิคการแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 56.5 การศึกษา ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 59.8 สังกัดโรงพยาบาลทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 56.5 และโรงพยาบาลชุมชนคิดเป็นร้อยละ 43.5 และ ระดับความรู้ความเข้าใจคะแนนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46.7 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ ระหว่างเพศ ช่วงอายุการทำงานในห้องปฏิบัติการ ตำแหน่งงาน และสังกัดโรงพยาบาล มีความสัมพันธ์กับความตระหนักการควบคุมความปลอดภัยของสารสนเทศของห้องปฏิบัติการ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การศึกษาและความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยควรมีการกระตุ้นเจ้าหน้าที่ให้มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ถ่ายทอดประสบการณ์ และองค์ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพราะเป็นรากฐานของความตระหนัก

คำสำคัญ: ความตระหนัก / การควบคุมความปลอดภัยสารสนเทศ / ห้องปฏิบัติการโรงพยาบาล

* นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ โรงพยาบาลบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Email: <no-9444@hotmail.com>

Laboratory Staff's Awareness on Hospital Laboratory's Information Security in Prachuap Khiri Khan Province

Anothai Poolsawad*

ABSTRACT

This descriptive study measures laboratory staff's awareness on hospital laboratory's information security and knowledge, and compares their personal characteristics and knowledge perceptions. There were 92 hospital staff in Prachuap Khiri Khan Province participated in this current study. A questionnaire was used to collect data, and data were analyzed using t-test and analysis of variance (ANOVA).

The results of the study indicated that 77.2% of the laboratory staff were female and 22.8% were male. Slightly more than half of the participants (52.2%) had 1-5 years of work experience while 47.8% had worked for over five years. Moreover, 43.5% of the staff were medical technologists, whereas 56.5% were not. In terms of education, 59.8% of the samples had bachelor's degree. The majority of them worked in general hospitals (56.5%) while 43.5% were in community hospitals. Concerning knowledge level, 46.7% of the staff had a moderate level of knowledge. When comparing genders, work experience in hospital laboratories, and job positions with laboratory information security awareness, the findings revealed that they were statistically different at the significance level of 0.05. However, the relationship between education level and knowledge level was not statistically different.

Overall, this study recommends to encourage laboratory staff to take professional responsibility, and share relevant experiences and legal knowledge as they are the foundations of awareness.

Keywords: Awareness / Laboratory's Information security/ Hospital

* Medical Scientist Bang Saphan Noi Hospital Prachuap Khiri Khan Province

Email: <no-9444@hotmail.com>

บทนำ (Introduction)

เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการของโรงพยาบาล เป็นบุคลากรทางการแพทย์ที่มีหน้าที่ตรวจวิเคราะห์ จากเลือด ปัสสาวะ สารคัดหลั่งต่าง ๆ ของร่างกาย รายงานผลการตรวจ บันทึกผลการตรวจวิเคราะห์ในระบบคอมพิวเตอร์ของห้องปฏิบัติการแล้ว Link online ส่งผลเข้าระบบคอมพิวเตอร์หลักของโรงพยาบาล ข้อมูลสารสนเทศของห้องปฏิบัติการใช้ส่งข้อมูล Health Data Center ของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อ e-claim ระบบ 43 แฟ้ม และคำปรึกษาพยาบาลจากสำนักงานประกันสุขภาพ การส่งรักษาต่อในหน่วยงานที่มีศักยภาพมากกว่า หรือการปรึกษาผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านจะต้องมีผลทางห้องปฏิบัติการแนบไปด้วยเสมอ โดยการส่งผลทางห้องปฏิบัติการผ่านสื่อ Social Media เฉพาะกลุ่ม (Line, face book) เป็นข้อมูลของผู้ป่วยเพื่อการรักษา ถ้าข้อมูลหลุดออกจากกลุ่มเฉพาะโดยผู้ไม่ประสงค์ดีหรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำให้ข้อมูลไม่ปลอดภัยได้ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ ควรมีความระมัดระวังไม่ควรเปิดเผยเพราะเป็นสิทธิผู้ป่วยที่ว่าจะมีสิทธิได้รับการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับตนเองจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพโดยเคร่งครัด เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้ป่วยหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและผู้ป่วยมีสิทธิ ที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะของตนที่ปรากฏในเวชระเบียนเมื่อร้องขอ ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัวของบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต จากประกาศสิทธิผู้ป่วย หากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาล ไม่สามารถเปิดเผยความลับของผู้ป่วยได้ เว้นแต่ได้รับความยินยอม ตามสภาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์และสาธารณสุขระบุไว้ (จรรยา สาวิถีและระดม เจือจันทร์, 2554)

ข้อมูลสถิติการฟ้องร้องทางการแพทย์รายงานจากกลุ่มกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า การฟ้องร้องเฉพาะของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีตั้งแต่ 2539-2558 (ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2558) คดีแพ่ง 241 คดี คดีอาญา 36 คดี คดีปกครอง 2 คดี คดีผู้บริโภค 109 คดี ในการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับของผู้ป่วยขณะยังไม่มียางานการฟ้องร้อง แต่เข้าข่ายคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 323 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์และมาตรา 423

ฉะนั้นเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ ต้องควรมีความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจในการควบคุมความปลอดภัยของสารสนเทศห้องปฏิบัติการ (Laboratory Information System-LIS) และให้ความสำคัญต่อปัญหาภัยคุกคามทางคอมพิวเตอร์ โดยวางระบบการควบคุมให้ดี มีการป้องกันความลับตามกฎหมายกำหนด โดยเฉพาะผลการตรวจ แต่ข้อมูลบางชนิดที่ต้องเปิดเผย เพื่อป้องกันการติดเชื้อของผู้ดูแลและบุคคลที่เกี่ยวข้อง (นัยนา วัฒนศรี และ วรณิกา มโนรมณ์, 2556) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องวัดความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของเจ้าหน้าที่ห้อง ปฏิบัติการในโรงพยาบาล

วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

เพื่อวัดระดับความตระหนัก และเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ ความเข้าใจ ของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติ ต่อการควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศของห้องปฏิบัติการในโรงพยาบาล

ขอบเขตวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุมทั้งหมด 8 อำเภอ และเลือกเฉพาะโรงพยาบาลสังกัดของกระทรวงสาธารณสุขเท่านั้น มีโรงพยาบาลที่มีห้องปฏิบัติการทั้งหมด 8 แห่ง ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การควบคุมความปลอดภัยของสารสนเทศของผู้ป่วย กรณีศึกษาเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า ทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปประเด็นที่สำคัญเป็น หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory Information System-LIS) และมาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนักและความรู้ความเข้าใจและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประมวลกฎหมายอาญา โดยบุคลากรทางการแพทย์ คือ ประมวลกฎหมายอาญา เรื่องความผิดฐานเปิดเผยความลับ ตามมาตรา 323 การประกอบอาชีพของบุคลากรทางการแพทย์จะนำความลับของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการมาเปิดเผย ซึ่งความลับนั้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้ป่วยและญาติ ต้องระวางโทษไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ความรับผิดชอบในทางแพ่ง มาตรา 423 ข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคลในทางกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีฐานะเป็นความลับส่วนบุคคล ถ้ามีผู้ใดจะเปิดเผยไม่ได้ ยกเว้นได้รับความยินยอมหรือมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้ต้องเปิดเผยได้

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่รองรับผลทางกฎหมายของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในทางแพ่งและพาณิชย์ ที่ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ภาพ อักษร เสียง ถือว่ามีผลทางกฎหมายเหมือนกับการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้หลักการที่สอดคล้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ป่วย ซึ่งสถานพยาบาลของรัฐพึงศึกษาและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยแนวทางปฏิบัติสำหรับสถานพยาบาล แบ่งเป็น 2 แนวทาง ตามลักษณะของสถานพยาบาล คือ แนวทางปฏิบัติในการควบคุมความลับ การใช้และการจัดเก็บเอกสาร การดูแลระบบความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศในหน่วยงานปฐมภูมิและโรงพยาบาล

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความควบคุมดูแลหรือครอบครองของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชนจาก พระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร บุคคลที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องก็ตาม มีสิทธิ์เข้าตรวจสอบ หรือขอสำเนารับรอง ความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารได้ตามสมควร เอกสารรายงานผลกาตรวจวินิจฉัยเป็นข้อมูลส่วนบุคคล การเข้าดูผลตามบุคคลมีสิทธิ์ที่จะได้รู้ถึง

ข้อมูลข่าวสารเท่านั้น และมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมในการเข้าถึง เปิดเผยหรือทำลายต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการบริหารการรักษาความปลอดภัยหรือผู้อำนวยการ

การเปิดเผยความลับของผู้ป่วยมีพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 7 ข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคล เป็นความลับ ส่วนบุคคล ผู้ใดจะนำไปเปิดเผยในประการที่จะทำให้บุคคลนั้นเสียหายไม่ได้ เว้นแต่กรณีการเปิดเผยนั้นเป็นไปตามความประสงค์ของบุคคลนั้นโดยตรง หรือมีกฎหมายบัญญัติให้ต้องเปิดเผย แต่ไม่ว่ากรณีใด ๆ ผู้ใดจะอาศัยอำนาจหรือสิทธิตาม กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ หรือกฎหมายอื่น เพื่อขอเอกสารเกี่ยวกับข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ใช่ของตน ไม่ได้บัญญัติเป็นที่ยอมรับของผู้ป่วย แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ต้องรักษาความลับผู้ป่วย ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายอาญาผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมในประเทศไทยยังต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมขององค์การวิชาชีพคือข้อบังคับแพทยสภา การรักษารหัสประจำตัววิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2549 ข้อ 27 เรื่องการรักษาความลับของผู้ป่วย

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย วิธีการแบบปลอดภัยในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2553 ตามความในมาตรา 25

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 โดยเฉพาะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Method)

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ภาคตัดขวาง (Cross- Sectional Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โรงพยาบาลสังกัดของกระทรวงสาธารณสุข มีห้องปฏิบัติการทั้งหมด 8 แห่งประกอบด้วยโรงพยาบาลทั่วไป คือโรงพยาบาลหัวหิน โรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์ และโรงพยาบาลชุมชน 6 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลปราณบุรี โรงพยาบาลสามร้อยยอด โรงพยาบาลกุยบุรี โรงพยาบาลทับสะแก โรงพยาบาลบางสะพาน โรงพยาบาลบางสะพานน้อย มีประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการทั้งหมด จำนวน 92 คน ใช้เวลาเก็บข้อมูล ช่วงเดือนเมษายน ถึง มิถุนายน พ.ศ. 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบบสอบถาม สร้างจากการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบกับทฤษฎีและจากงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทาง การแก้ไข และปรับปรุง เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยได้กำหนดแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ โดยใช้การประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ทางสถิติเป็นเชิงพรรณนา ได้แก่ ตารางแจกแจงความถี่ อัตราส่วนร้อยละและค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistic) การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยสำหรับ 2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นการวิเคราะห์โดยการทำการทดสอบสถิติแบบ t-test และการ

วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยสำหรับ 3 กลุ่มตัวอย่าง ใช้การทดสอบสถิติแบบ ANOVA เพื่อหาความแตกต่างของความตระหนักการควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศของห้องปฏิบัติการ

ผลการวิจัย (Results)

เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข (n = 92) คน เป็นเพศหญิง 71 คน คิดเป็นร้อยละ 77.2 เพศชาย 21 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 อายุการทำงานในห้องปฏิบัติการมากที่สุด ช่วง 1-5 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 52.2 ตำแหน่งนักเทคนิคการแพทย์ 40 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 และจำนวนไม่ได้เป็นนักเทคนิคการแพทย์ 52 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 การศึกษาปริญญาตรี 55 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 โรงพยาบาลทั่วไป 52 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 โรงพยาบาลชุมชน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของระดับคะแนนของ ระดับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศห้องปฏิบัติการ (n = 92)

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก (9-10 คะแนน)	28	30.4
ระดับคะแนนปานกลาง (7-8 คะแนน)	43	46.7
ระดับน้อย (0-6 คะแนน)	21	22.8
รวม	92	100
Mean = 7.64, S.D. = 1.86, Minimum = 2, Maximum = 10		

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มประชากรเป้าหมายเกี่ยวกับระดับความตระหนักการควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศห้องปฏิบัติการ (n = 92)

ระดับความตระหนัก*	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก (60-100 คะแนน)	56	69.9
ระดับน้อย (20-59 คะแนน)	36	39.1
รวม	92	100

* คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบประเมินอยู่ระหว่าง 20-100 คะแนน

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับระดับความตระหนักการควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ ห้องปฏิบัติการ เกี่ยวกับ ผลตรวจ HIV และการเชื่อมต่อ Internet รายชื่อ (n = 92)

ระดับความตระหนัก เรื่อง ผลตรวจ HIV และการเชื่อมต่อ	ระดับพฤติกรรม		
	ใช้ (ร้อยละ)	ไม่ใช้ (ร้อยละ)	ไม่ตอบ (ร้อยละ)
1. วิธีการรับผล HIV ในหน่วยงานของท่าน (กรณีผู้ป่วยใน)			
1.1 มีสมุดลงลายชื่อผู้มารับผล จากห้องปฏิบัติการ	55 (59.8)	34 (37)	3 (3.3)
1.2 พยาบาลบันทึกผล LAB จากหออผู้ป่วยทางComputer อย่างเดียว	20 (21.7)	66 (71.7)	6 (6.5)
1.3 มีทั้งสมุดร่วมกับคอมพิวเตอร์ ลงชื่อผู้มารับผล	46 (50)	39 (42.2)	7 (7.6)
2. การเชื่อมต่อ Internet เพื่อประโยชน์			
2.1 มีบางเครื่อง	47 (51.1)		12 (13)
2.2 ไม่เชื่อม	8 (8.7)		
2.3 เชื่อมตลอด	25 (13)		

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ กับความตระหนักของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการในการควบคุมความปลอดภัย ของสารสนเทศของห้องปฏิบัติการโรงพยาบาลในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้สถิติ t-test

จำแนก	จำนวน	Mean	S.D.	t-test	p-value
เพศ					
ชาย	21	1.191	0.402	36.032	0.00
หญิง	71	1.541	0.501		
ช่วงอายุทำงาน					
1-5	76	1.413	0.496	12.43	0.001
มากกว่า 5	16	1.250	0.447		
ตำแหน่ง					
นักเทคนิค	40	1.200	0.405	26.792	0.000
ไม่ใช่เทคนิค	52	1.538	0.503		

จำแนก	จำนวน	Mean	S.D.	t-test	p-value
สังกัด					
โรงพยาบาลทั่วไป	52	1.538	.503	26.792	.000
โรงพยาบาลชุมชน	40	1.200	.405		

* The mean difference is significant at the 0.05 level

อภิปรายผล (Discussion)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการโรงพยาบาลในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เจ้าหน้าที่ในห้องปฏิบัติการที่ตอบคำถามในห้องปฏิบัติงาน มีเพศหญิงมากกว่าเพศชายเป็นเพศหญิง 71 คน คิดเป็นร้อยละ 77.2 การทำงานในห้องปฏิบัติการ ช่วง 1-5 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 52.2 มากกว่าเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการที่ทำงานมากกว่า 5 ปี เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่สลับสับเปลี่ยน เข้าใหม่ บ่อย บรรจุใหม่ มีการโยกย้ายที่ทำงานบ่อย วุฒิการศึกษาปริญญาตรีมากกว่าวุฒิการศึกษาอื่น ๆ การศึกษาปริญญาตรี 55 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 เป็นโรงพยาบาลทั่วไป มากกว่าเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลทั่วไป 52 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 โรงพยาบาลชุมชน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 ตำแหน่งนักเทคนิคการแพทย์ 40 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 หน้าที่ของนักเทคนิคการแพทย์ เป็นวิชาชีพที่กระทำต่อมนุษย์เพื่อให้ได้สิ่งส่งตรวจตัวอย่างทางทางการแพทย์และการดำเนินการโดยวิธีทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการตรวจทดสอบ วิเคราะห์วิจัย และการรายงานผลการตรวจ เพื่อการวินิจฉัย การติดตามการรักษา การพยากรณ์โรค และการป้องกันโรคหรือเพื่อการประเมินภาวะสุขภาพตามพระราชบัญญัติเทคนิคการแพทย์ พ.ศ. 2547

2. ระดับความรู้และความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการเกี่ยวกับความตระหนักของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการในการควบคุมความปลอดภัย ของสารสนเทศของห้องปฏิบัติการโรงพยาบาลในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความรู้ในระดับปานกลาง ควรให้การอบรมพัฒนาและให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการก่อนที่จะเกิดปัญหา การโพสต์ แชร์ข้อความหรือภาพที่ไม่เหมาะสม กระทำอาจโดยรู้ไม่เจตนา แต่ผิดกฎหมายเป็นความผิดทางอาญา ในมาตรา 323 และความรับผิดในทางแพ่งกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 423 ทำให้เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียง การนำข้อมูลข่าวสารออกนอกสถานที่ต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ เพราะ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่รองรับผลทางกฎหมายของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายทางแพ่งและพาณิชย์และพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

3. ระดับความตระหนักของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการในการควบคุมความปลอดภัย ของสารสนเทศของห้องปฏิบัติการโรงพยาบาลในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นี้ ระดับมาก 60-100 คะแนน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 69.9 ผู้ตอบแบบสอบถามได้คะแนน ระดับน้อย 20-59 คะแนน จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1

4. ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีความตระหนักของการควบคุมความปลอดภัยของสารสนเทศของผู้ป่วย ในห้องปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากการศึกษา พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล มีผลต่อความตระหนักการควบคุมเรื่องความปลอดภัย ของข้อมูลสารสนเทศของผู้ป่วยในเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ ซึ่งตั้งสมมุติฐานไว้ว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน ทำให้ความตระหนักของการควบคุมความปลอดภัยของสารสนเทศของผู้ป่วยแตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่า เพศชายและเพศหญิงช่วงอายุการทำงานในห้องปฏิบัติ 1-5 ปี และมากกว่า 5 ขึ้นไป ตำแหน่งนักเทคนิคการแพทย์และไมใช่เทคนิคการแพทย์ และสังกัดโรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลชุมชน มีความตระหนักการควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศของผู้ป่วยของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (สิทธิพล จันทร์สว่าง ,2553) ได้ทำการศึกษา พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลในองค์กรแตกต่างกัน มีผลทำให้มีความตระหนักถึงความเสี่ยงในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศในองค์กรของบุคลากร มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ความสอดคล้องกับตัวบทกฎหมายและมาตรฐานทางสารสนเทศ หากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วย ข้อมูลส่วนตัวของผู้ป่วยไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติสุขภาพหรือการรักษาพยาบาล เช่น ผลการตรวจการวินิจฉัยโรค ผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ การให้การรักษาพยาบาล ยาใช้รักษา ไปเปิดเผยในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ป่วยและญาติ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ป่วยและญาติ ผู้ที่เปิดเผยความลับนั้นจะมีความผิดทางกฎหมายต้องรับโทษทางกฎหมาย เป็นความผิดทางอาญา ในมาตรา 323 และถ้าความจริงของผู้ป่วยแพร่หลาย เป็นที่เสียหาย แก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่น ความรับผิดในทางแพ่งกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 การนำข้อมูลข่าวสารใด ๆ ออกนอกสถานที่ต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ เพราะพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่รองรับผลทางกฎหมายของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายทางแพ่งและพาณิชย์ โดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ภาพ อักษรเสียง ถือว่ามีผลทางกฎหมายเหมือนกับการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

นอกจากนี้การนำข้อมูล ส่วนตัวมาใช้ในที่ทำงาน เช่น การนำ CD-ROM, USB Drive, External Hard Disk อุปกรณ์เครือข่าย เช่น Hub, Switch, Wi-Fi Router ฯลฯ มาเชื่อมต่อกับเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายของโรงพยาบาล ที่ใช้ฐานข้อมูลผู้ป่วย ยกเว้น ได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ การนำรายงานแพทย์หรือรายงานผลเลือดมาเปิดเผย โดยไม่เกี่ยวกับการรักษาผิดตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 และกำหนดให้ใช้ วิธีการแบบปลอดภัย ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย วิธีการแบบปลอดภัยในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2553 ถ้าข้อมูลส่วนตัว ความลับ หรือตรวจทางห้องปฏิบัติการหรือภาพไปเผยแพร่ทาง Social Media หรือมีการติดต่อ เปลี่ยนแปลง บิดเบือนข้อมูลผิดตาม พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 การเปิดเผยข้อมูลผู้ป่วยกระทำได้เมื่อมีความยินยอมจากผู้ป่วยและญาติเท่านั้น ดังนั้นบุคลากรทางการแพทย์ควรปฏิบัติตามกฎหมาย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ (Recommendations)

จากผลการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการความตระหนักการควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศของผู้ป่วยของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

1. พบว่าเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ลักษณะส่วนบุคคลเพศหญิงมีความตระหนักกว่าเพศชาย เพราะเพศหญิงมีความละเอียดมากกว่า ผู้ที่ทำงาน 1-5 ปี มากกว่า ผู้ที่ทำงานที่ทำงานในห้องปฏิบัติการมีอายุ มากกว่า 5 ปีขึ้นไป เพราะมีความระมัดระวังมากกว่าเกรงจะผิดพลาด และโรงพยาบาลชุมชนมีความตระหนักมากกว่าเพราะมีจำนวนผู้ปฏิบัติงานน้อยและปริมาณงานไม่มากเท่าโรงพยาบาลทั่วไปทำให้หัวหน้างานสามารถควบคุมได้ง่าย บุคลากรสามารถให้ความรู้ได้ทั่วถึงกว่า

2. จากผลการศึกษา ของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ พบว่า นักเทคนิคการแพทย์ซึ่งเป็นวิชาชีพเฉพาะ มีความตระหนักต่อการควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศของห้องปฏิบัติการ มากกว่า ที่ไม่ใช่ในนักเทคนิคการแพทย์ตำแหน่งอื่น ๆ ที่ทำงานในห้องปฏิบัติการ มีความตระหนักต่อการควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศของผู้ป่วย น้อยกว่า เทคนิคการแพทย์ นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ และพนักงานห้องทดลอง ดังนั้นหน่วยงานห้องปฏิบัติการ ควรมีการกระตุ้นให้ความรู้ ในเรื่องกฎระเบียบตามพระราชบัญญัติเทคนิคการแพทย์ พ.ศ. 2547 ที่เจ้าหน้าที่ที่ไม่ใช่เทคนิคการแพทย์ เป็นแนวทางปฏิบัติของห้องปฏิบัติการเกี่ยวข้อง ให้ทราบถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง Social Media มาตรฐานของระบบสารสนเทศ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้ชัดเจนให้กับองค์กรและหน่วยงาน เพราะในยุคสมัยในปัจจุบันข้อมูลข่าวสาร ในการเผยแพร่ข่าวสาร Social Media ต้องมีจิตสำนึกที่ดีก่อนจะโพสต์ข้อความหรือเนื้อหาใด ๆ ลงไป ร่วมสร้างความตระหนักการควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศของห้องปฏิบัติการเพราะความตระหนักเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์และความรับผิดชอบ กระตุ้นให้เกิดความตระหนักขึ้นในหน่วยงานในหน่วยงานและองค์กร ให้ความสำคัญกับทุกตำแหน่งหน้าที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในองค์กร ให้มากยิ่งขึ้นและให้เจ้าหน้าที่มีการพัฒนาตนเอง และส่งเสริมบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบทำอะไรต้องคิดถึงผลกระทบที่จะตอบสนองกลับมาเสมอ

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgment)

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์หลักสูตร วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) วิชาเอกบริหารกฎหมาย การแพทย์และสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และกลุ่มประชากรตัวอย่างที่กรุณาตอบแบบสอบถามและที่ได้ให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

- จรรยา สาวีถีและระดม เจือจันทร์. (2554). คำประกาศสิทธิและข้อพึงปฏิบัติของผู้ป่วย. [Online]. Available: http://www.mtc.or.th/file_news/file1_18.pdf. (วันที่สืบค้น 20 เม. ย. 2559).
- นวรรณ ธีรอำพรพันธ์ และวรรณา เปาอินทร์. (2559). *มาตรฐานการจัดการความปลอดภัยของข้อมูลผู้ป่วย พ.ศ. 2559*. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักกิจการโรงพยาบาล องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- นัยนา วัฒนศรีและวรรณิกา มโนรมณ์. *มาตรฐานเทคนิคการแพทย์. (2555)*. พิมพ์ครั้งที่ 1. ศูนย์ ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2552 ภายในสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย วิธีการแบบปลอดภัยในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2553 (วันที่ 3 กันยายน 2553). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 127 ตอนที่ 53 ก หน้า 13.
- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540. (10 กันยายน พ.ศ. 2540). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 114 ตอนที่ 46 ก/หน้า 1-10.
- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) (4 ธันวาคม พ.ศ. 2544). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 118 ตอนที่ 112 ก/หน้า 26.
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560. (วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 134 ก ตอนที่ 134. หน้า 24-35.
- พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ 2550. (วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 125. ตอนที่ 16 ก. หน้า 3.
- พิชัย นิลทองคำ. (2558). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1-6 อาญาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม. บริษัทอชิตยา มีเลียนเนียม จำกัด.
- สิทธิพล จันทร์สว่าง. ความตระหนักถึงความเสี่ยงในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ ในองค์กรของบุคลากรในอุตสาหกรรมโทรคมนาคม กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: Mc Graw Hill Book, Co, Inc.